

II. ABDÜLHAMİD

MODERNLEŞME SÜRECİNDE İSTANBUL
ISTANBUL DURING THE MODERNIZATION PROCESS

ABDÜLHAMİT KIRMIZI
A. TURAN ALKAN
ALİ AKYILDIZ
A. RIZA ÖZCAN
AZMİ ÖZCAN
BÜLENT ARI
COŞKUN ÇAKIR
FATİH AKYÜZ
GÖKHAN ÇETİNSAYA
İSMAİL E. ERÜNSAL
M. KAYAHAN ÖZGÜL
M. ORHAN OKAY
MEHMET AKMAN
MEHMET İPŞİRLİ
MEHMET Ö. ALKAN
MUHARREM VAROL
NURAN YILDIRIM
ORHAN KOLOĞLU
S. AKŞİN SOMEL
S. OKAY ATILGAN
Ş. TUFAN BUZPINAR
VAHDETTİN ENGİN
ZEKERİYYA KURŞUN

EDİTÖR
COŞKUN YILMAZ

II. ABDÜLHAMİD

MODERNLEŞME SÜRECİNDE İSTANBUL
ISTANBUL DURING THE MODERNIZATION PROCESS

EDİTÖR
DR. COŞKUN YILMAZ

İSTANBUL 2011

MECLİS-İ MEBUSAN'IN AÇILIŞ TÖRENİ VE II. ABDÜLHAMİD'İN AÇIŞ NUTKU

THE OPENING CEREMONY OF MECLİS-İ MEBUSAN AND THE ADDRESS OF ABDÜLHAMİD II

DOÇ. DR. BÜLENT ARI

Meclis-i Mebusan, 19 Mart 1877 Pazartesi günü, Sultan II. Abdülhamid'in nutkuyla açıldı. Devletin içinde bulunduğu iktisâdî, mâlî, siyâsî ve hukûkî şartlar ile bu noktaya geliş sürecini özetleyen padişahın nutkunda, dedesi II. Mahmud'un ıslahatlarının faydaları, Tanzimat kanun ve nizamlarının önemi, devletin gerileme ve medenî dünyanın gelişmelerine uyum sağlayamama nedenleri üzerinde duruluyor. Mevcut durum "ahvâl-i umûmiyemizin şu derece tesâdüf eylediği müşkilat ve muhâtarat devletimizin şimdîye kadar uğradığı gavâilin hiçbirine kıyas kabul etmez" sözleriyle ortaya konuluyor. Sonra da Tanzimat ve ıslahat fermanlarının ardından yeni bir safhaya girildiği, kanunların istişare ile çıkarılacağı belirtilerek, açılacak okullara, acilen çıkarılması gereken kanunlara ve devleti bunaltan mâli sıkıntılara mutlaka çözüm bulunulması gerektiğine dikkat çekiliyor.

Meclis-i Mebusan'ın açılış töreni ve padişahın nutku, öncelikle tarihimizde ilk olmaları açısından çok özel bir öneme sahiptir. Ayrıca törenin icrası, yeni padişahın meselelere yaklaşımı, devletin gidişatı ve geleceğiyle ilgili düşüncelerini ortaya koyması açısından da mühimdir. Ancak, bu tören, özellikle de Sultan II. Abdülhamid'in nutku pek gündeme gelmemiştir¹. Bu çalışmada önce Meclisin açılış merasimiyle ilgili bilgi verilmiş², sonra da padişahın nutku³ basit transkripsiyon usûlüyle Latin alfabesine ve İngilizceye çevrilmiştir.

Meclis-i Mebusan (Ottoman Parliament) was opened with the opening address of Sultan Abdülhamid II on Monday the 19th March 1877. The address is a summary of the country's facts on economical, political and judicial issues. It emphasizes the advantages of the reforms during the reign of Mahmud II, the grandfather of Abdülhamid II, the significance of Tanzimat regulations, the reasons of the recession of the country and its lack of adaptation to new civil world. The existing situation was described as: "The problems and the chaos that we are facing in common issues cannot be compared to any other problem that we had so far." Therefore, the fact that new period launched with the declarations of the Tanzimat and ıslahat, the appearance of possibility of judicial criticism and consultation, the opening of new schools, the urgent laws to appear and the necessity of an efficient solution to the economical problems were referred.

Regarding the first appearance in history, The Opening Ceremony of the Parliament and the address of the Sultan have got a considerable importance. Performance of the ceremony is also significant as the Sultan there expressed his ideas then, and the future of the country. Nevertheless, neither the ceremony nor the address of Abdülhamid II has come into question so far¹. In this study, first, a general information is given regarding the opening ceremony² of the Parliament, then the text has been examined and

Dolmabahçe Sarayı
Dolmabahçe Palace

Meclis-i Mebusan'ın açılış töreni

Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nın ilk yıla mahsus olarak 1-14 Mart 1293-1877 Salı günü açılması ilân olunan “Muvakkat talimat” hükümlerindendi. Lâkin, merkezden uzak vilâyetler meb'uslarının gelememiş olmalarına bakılarak, “Talimat”ın aradığı üçte iki ekseriyet olmayacağı anlaşıldı ve açılma töreninin geciktirildiği resmen ilân olundu. 1 Rebiulevvel tarihli bir resmî ilân ile de Meclis-i Meb'usanın 6 Mart Pazartesi günü açılacağı, ertesi gün vazifesine başlayacağı bildirildiği gibi hangi gün açık müzakereye başlayacağını da sonradan gazetelerle bildirileceği ilân edildi.

Meclis, yazıldığı üzere Pazartesi günü yedi buçuk (ezanî saatle iki buçuk) sularında, İstanbul'da Beşiktaş'ta, Dolmabahçe Sarayı'nın, sonraları Muayede Salonu adını alan Divan Mahalli'nde açılıyordu.

Gazeteler, başta Devletin resmî gazetesi olan *Takvim-i Vekâyi*, “mülk ü milletin bahtiyarlığı sebeplerinin en ileri geleni olacağından tek kimsenin şüphe etmediği bu büyük işten uzun uzadıya malûmat vermekte zerre kadar gecikmeğe cevaz olmadığı” mukaddimesiyle bir (ilâve) çıkarıyor ve şu haberleri veriyordu: Kapı ve pencereleri, -hava pek yumuşak olduğu için- büsbütün açık. İran'dan gelme altın taht o gün için Topkapı Sarayı'ndan çıkarılıp getirilmiş

simplified. The address³ text has been edited with simple transcription technique.

The Opening Ceremony of the Parliament

The opening ceremony of Ottoman Parliament on Tuesday 1-14 March 1293-1877 was among the Scheduled Orders. However due to the absence of the deputies departing from distant cities, the impossibility of achieving the two-third, required by 'Orders' was clear, the postponement of the opening has been officially declared. With an official announcement dated 1st of Rebiulevvel, the Parliament would open on Monday March 6, and actively start acting on the next day respectively. Its initial open-discussion would be informed by the newspapers soon.

Assembly, as written, would open on Monday at seven-thirty in the morning (two-thirty in prayer clock), in İstanbul Beşiktaş, at the Dolmabahçe Palace, Council Hall that would be called later as 'Muayede' the Grand Ceremonial Hall.

The newspapers, and also official journal *Takvim-i Vakayi* published an addendum explaining that It would not be appropriate at all to delay to express thoroughly this grand event, the results of which in the farewell of the Country and Nation are doubted by no one.

The doors and the windows -as the air was so mild- were fully opened. The throne that was

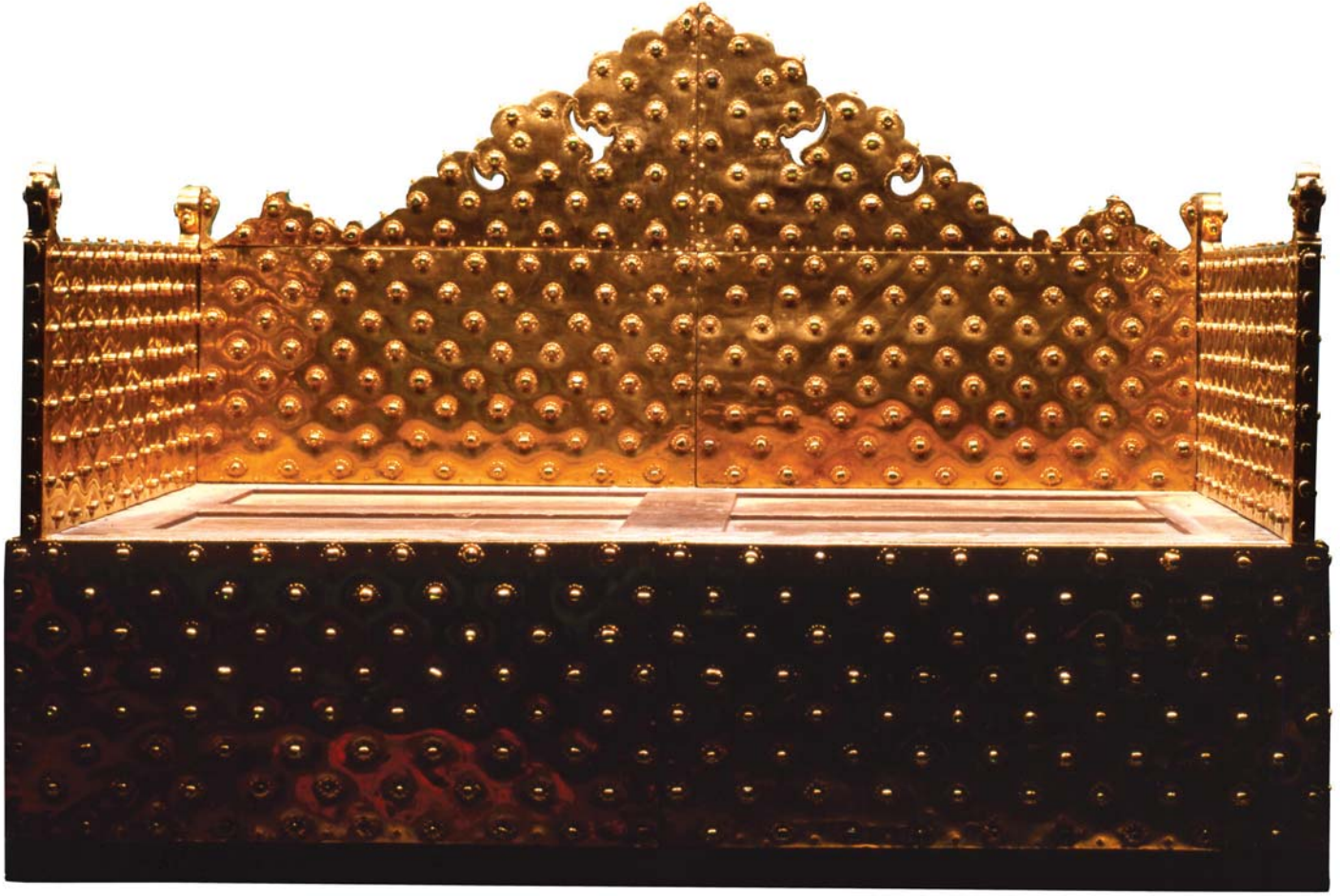

ve Divan Mahalli'nin batı tarafına, yüzü doğuya doğru konulmuş. Tahtın güney, yani sağ yanında Sadrâzam (Edhem Paşa), Serasker (Redif Paşa), vükelâ, Müşirler: Halim (Şura-yi Devlet'te aza), Ahmed Muhtar (Dördüncü Ordu Müşiri), vezirler: Abdullâtif Suphi Paşa (o zaman İstinaf Mahkemesi'nde birinci reis), Kâmil Paşazade Samih Paşa (Girid Valisi), İrfan Paşa (Temyiz Mahkemesi Birinci reisi), Defter-i Hakanî Nazırı (*Netâyıcı'l-vuku'at* sahibi Mustafa Efendi), Ticaret Nazırı (Ohannes Efendi), Seraskerlik Müsteşarı (Ahmed Bey), Hariciye Müsteşarı (Aleksandır Karatodori Efendi), Divan-ı Hümâyun Amedcisi (Mahmud Bey), Şefkati Efendi (Adliye Mektubcusu), Beylikçi (Niyazi Efendi), İcra Cemiyeti Reisi (Şevket Bey), Dahiliye Müsteşarı (Kostaki Adosidi Bey), Bahriye Müsteşarı (Nazmi Bey), Maliye Müsteşarı (Zühtü Bey), Ticaret Meclisi Reisi (Ali Bey), Nafta Müsteşarı (Odyan Efendi), Posta ve Telgraf Nazırı (İzzet Efendi) Maarif Müsteşarı (Ohannes Efendi, Eski İstinaf Mahkemesi Reisi) birinci sırayı vücûda getiriyorlardı.

Bu birinci sıranın arkasında da ruhânî reisler vardı: Rum Patriki Yoakim, Ermeni Patriki Nerses Varjabetyan, Katolik Patriki Küpelyan Ohannes, Bulgar Eksarhı (Entim), Protestan vekili (Matosyan), Hahambaşı kaymakamı (Musa Levi), iki Rum metropolidi, Katolik episkoposu, Eksarha episkoposu (Parteni),

originated from Iran, was taken from Topkapı Palace and placed the west part of the hall, its face was turned to east. In the south (right) side of it Grand-Vizier (Edhem Pasha), Chief of General staff (Redif Pasha), ministers, Generals: Halim (Member of Council of State), Ahmed Muhtar (General of the 4th Army), viziers: Abdullâtif Suphi Pasha (Head of the court of appeals then), Kâmil Pashazade Samih Pasha (Governor of Crete), İrfan Pasha (Head of Court of Cassation), Minister of land register (The author of *Netâyıcı'l-vuku'at* Mustafa Efendi), Minister of Trade (Ohannes Efendi), Undersecretary of the Chief of General staff (Ahmed Bey), Undersecretary of Foreign Minister (Aleksandır Karatodori Efendi), Secretary of the cabinet (Mahmud Bey), Şefkati Efendi (Letterer of Justice), Beylikçi (Niyazi Efendi), Executive Committee Chief (Şevket Bey), Undersecretary of the Ministry of Interior (Kostaki Adosidi Bey), Undersecretary of Navy (Nazmi Bey), Undersecretary of Finance Ministry (Zühtü Bey), Chief of Council of Trade (Ali Bey), Undersecretary of the Ministry of Public Works (Odyan Efendi), Minister of Post and Telegraph (İzzet Efendi), Undersecretary of the Ministry of Education (Ohannes Efendi, Former Head of Court of Appeals) were composing the first line.

Behind this first line were the spiritual leaders: Greek Patriarch Yoakim, Armenian Patriarch

Tören sırasında
II. Abdülhamid'in oturduğu
altın taht
The golden throne on which
Abdülhamid II sat during
the ceremony
(TSM)

Haham Âvram Eşkenazi ve bunların ardınca Devlet Şûrası üyeleri kendi rütbelerine göre yer almış bulunuyordu.

Tahtın sol tarafında Şeyhülislâm (Hasan Hayrullah Efendi), Hüseyin Paşa (Şerif) ile ilmî rütbenin en yükseğinde olan Anadolu ve Rumeli sadrları ve fiilen İstanbul kadısı (Bodrumî Ömer Lûtfi Efendi) ve bunlardan sonra Temyiz Mahkemesi heyeti, Ticaret-i Fevkalâde Divanı Reisi, sonraları paşa ve Rumeli-i Şarkî valisi olan (Gavril Efendi), birinci sırayı teşkil ediyor, bunların ikinci sırasında da Askerî Dar-ı Şûra Reisi Hasan Paşa ile İstanbul'daki kara ve deniz ferikleri sıralanıyordu.

Açılma Törenini görmeğe gelmiş olan dost büyük devletler elçilikleri hey'eti (elçiler ve maslahatgüzarlar) de bu sol yanın baş tarafında tahtın arkasında yer tutmuşlardı. İran devleti elçisi Muhsin Han en önlerinde idi. Yalnız Rusya ile Almanya maslahatgüzarları yoktu.

Resmî tezkerelerle davet edilmiş olan bu zatların hepsi büyük üniformalarını giymişlerdi. Yukarıda yazılan iki cenahın ortasında kalan açıklıkta, tahta bakan vaziyette ayan ve meb'usan meclisleri azaları duruyor ve Ayan Meclisi azaları sağ, meb'uslar da sol cenah yakınında bulunuyordu. İki meclis grubunun en arkasında da padişahın karinleri (Hademe-i Hassa) de bir yarım daire teşkil ediyordu. Al ve sırma işlemeli üniformaları giymiş teberdaran dahi salonun etrafında bir daire teşkil ediyordu. Herkes yerine

Nerses Varjabetyan, Catholic Patriach Küpelyan Ohannes, Bulgarian Exhar (Entim), Protestant representative (Matosyan), deputy Chief Rabbi (Provincial Representative) (Musa Levi), two Greek metropolitans, Catholic bishop, Eksarha bishop (Parteni), Rabbi Âvram Eşkenazi and Members of Council of State were occupying their places respectively, according to their ranks.

At the left hand of the throne Sheikh al-İslam (Hasan Hayrullah Efendi), Hüseyin Pasha (Şerif) and Supreme kadıs of Anatolia and Rumelia, Judge of İstanbul (Bodrumî Ömer Lûtfi Efendi) and after them Members of Court of Cassation, Head of the Council of Extraordinary Trade, later pasha and Governor of East-Rumelia (Gavril Efendi), are forming the first line. The second line was composed of Head of Military Council of State Hasan Pasha and land and marine generals in İstanbul..

The committee of the representatives of the embassies of friendly states came to see the opening ceremony (Ambassadors and charge d'affaires), were placed to the front line of this left hand side, behind the throne. Ambassador of Iran was in the front of all. Only Russian and German charge d'affaires were absent.

All the participants who were invited with official letters, wore their official uniforms. In the space between the above mentioned two lines, with a direct sight to throne members of the Parliament were standing. They were placed as close to right and close to left respectively.

gelip durduktan sonra, tahtın üzerindeki örtü kaldırıldı. Padişah (İkinci Abdülhamid)'in bulunduğu oda kapısını, Teşrifâti-i Umumiyye nâzırı Kâmil Bey açarak, kendisini tahtın önüne getirmiş ve "Hademe-i Hassa" tarafından alkışlanmıştır. Bu sırada padişahın solunda kardeşi veliaht Mehmed Reşad Efendi ile şehzâde Kemaleddin Efendi, müşir üniformalarıyla hazır bulunuyorlardı. Padişah da üniforması üzerine siyah bir pelerin almış, sağ elinde okunacak nutku tutuyor, sol eliyle kılıca dayanıyordu.

Abdülhamid, nutkunu sadrâzama, sadrâzam da mabeyn başkâtibi (sonradan sadrâzam) Said Paşa'ya verdi. Said Paşa nutku açtı ve okudu. Okuma yarım saat kadar sürdü. Nutuk okunduğu müddetçe padişah da ayakta durdu ve bir düziye eliyle alnını ve sakalını okşadı. Bitince hiç bir şey söylemeden ve hiçbir hareket yapmadan kısa bir selâm vererek yerine oturdu. Meclis dağılırken şehrin muhtelif yerlerinden ve karakol gemilerinden toplar atılıyordu.

Nutk-ı Hümâyün-i Hazret-i Pâdişâhî

Hey'et-i Ayan, Meb'usan Efendiler, Devlet-i Aliyyemizde birinci defa olarak içtima eden Meclis-i Umumî'yi küşâd etmekle beyan-i memnuniyyet ederim.

Cümleminiz malûmudur ki, devlet ve milletlerin terakki-i şevket ü mikneti ancak adâlet vâsıtasıyla olur. Hattâ Devlet-i Aliyyemizin evâil-i zuhûrunda kudret ve kuvvetinin âleme münteşir olması emr-i hükümette adâletine ve teba'anın her sınıfının hakk ü menfaatine riâyet olunmasıyla meydana geldi. Ecdâd-ı izâmımızdan Fatih Sultan Mehmed Han merhumun te'mîn-i hürriyet ve serbestî-i din ü mezheb hakkında gösterdiği müsâ'adat cümlemin malûmudur. Sair eslâf-i izâmımız dahi o isre sülûk ile hiç bir vakitte serbesti-i âyin ü mezhebe halel getirmemiştir. Altı yüz seneden beri sunuf-i teba'amızın milliyetlerini ve lisan ü mezheplerini muhafaza eylemeleri dahi bu kaziyye-i âdilenin netice-i tabiiyyesi olduğu kâbil-i inkâr değildir. Hâsılı, o asır ve zamanlarda, adaletin himâyesi ve kânunların vikâyesi sayesinde devlet ü milletin servet ü saâdeti terakki bulmuş iken, giderek, ne Şer'-i şerife ve ne kavânin-i mevzû'aya inkıyâd olunmaması sebebiyle husûle gelen terakkیات, tedennîye yüz tutub evvelki kuvvet za'fa mübeddel olmuş idi. Nihâyet büyük pederim Sultan Mahmud han merhum devletimizin birkaç asırdan beri uğradığı inhitât

Behind the two Parliamentarian groups, Sultan's Special Servants were forming an half-circle.

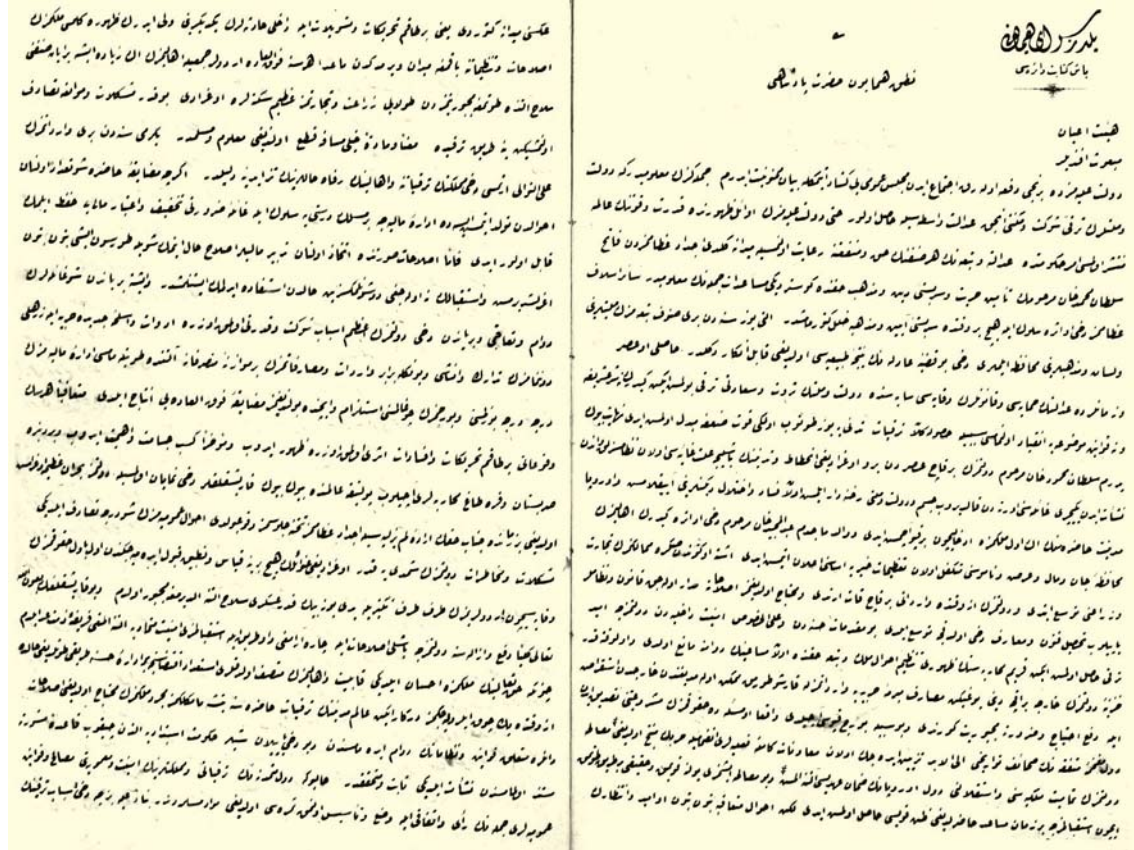
Halberdiers, who wore red and silver thread uniforms were also forming a circle. As everybody came in and took their place to stand, the cover of the throne has been taken off. The door where Sultan Abdülhamid II waited was opened by Kamil Bey, the General protocol officer, who took him before the throne. Sultan was applauded by the imperial servants there. At that moment, Mehmed Reşad Efendi, the Sultan's brother and Crown Prince, and prince Kemaleddin Efendi were present wearing their general uniforms. Sultan had a black cape upon his uniform, holding the address to be read in his right hand, while he was leaning on his sword with his left hand.

Abdülhamid delivered the address to the Grandvizier and the Grandvizier to Chief Secretary of the Chancery (later Grandvizier) Said Pasha. Said Pasha opened and read it. The reading took approximately for half an hour. As the reading continued, the Sultan was afoot, by caressing his forehead and his beard sometimes. When it was over, he sat by making a short greeting with his head, without any comment and movement. As the assembly was free, the canons were fired from the different places of the city and by the patrolling ships.

Opening Address by Sultan Abdulhamid II The Chamber of Notables, Members of Parliament,

I'm glad to open the first session of the General Assembly in our Sublime Ottoman State. As you all know, the development of states and nations can only be achieved by justice. Our Sublime Ottoman State grew strength in the world from the very beginning and that was due to justice in government affairs and paying respect to every class of people. We all know that our ancestor Fatih Sultan Mehmet gave importance to freedom and he let freedom of choosing religion and persuasion to people.

His predecessors also followed him and they never prejudiced the freedom of religion and persuasion. As a natural consequence of this justice, different classes of our citizens could have preserved their own language and persuasion. Preservation of ethnical identities, languages, and religion of our subjects is a natural result of this justice that no one could deny.

II. Abdülhamid'in konuşma metni
The text of the address of Abdülhamid II
(BOA, Y.EE. 71/25)

ve tedennînin başlıca illet-i gaiyyesi olan nizamsızlık ve ondan neş'et eden Yeniçeri gailisini ortadan kaldırıp cism-i devlet ü milleti rahnedâr eylemiş olan fesâd ü ihtilâl dikenlerini ayıklamış ve Avrupa medeniyet-i hâzirasının en evvel mülkümüze idhâli için bir kapı açmış idi. Vâlid-i mâcidim Abdülmecid Han merhum dahi o isre giderek, ahâlîmizin muhafaza-i can ü mal ve ırz u namusunu mütekeffil olan Tanzimat-i Hayriyye esâsını ilân etmiş idi. İşte o günden sonra memâlikimizin ticaret ve ziraatı tevessu' etdi. Ve devletimizin az vakitte vâridatı birkaç kat arttı. Muhtaç olduğumuz ıslâhata medâr olacak kanun ve nizamlar yapılab tahsil-i fûnûn ü maarif dahi oldukça tevessu' eyledi. Bu mukaddemât-i haseneden ve ale'l-husus, emniyyet-i dahiliyyeden devletimizce ümid-i terakki hâsil olmuş iken Kırım muharebesinin zuhûru tanzim-i ahvâl-i mülk ü teba'a hakkında olan mesâinin devâmına mani oldu ve ol vakte kadar hazine-i devletimizin harice bir akça deyni yoğiken, masârif-i mübreme-i harbiyyeye varidatımızla karşı durmak mümkün olmadığından hariçden istikraz ile def-i ihtiyac ü zarûrete mecbûriyet göründü. Ve bu sebeble borç kapısı açıldı. Vâkı'a o meselede hukûkumuzun meşrûiyetini tasdik eden düvel-i mufahhama-i

As a result, at that age the felicity and wealth of the state and the nation improved thanks to obedience to justice and laws. But since a period of lack of obedience to neither Islamic nor state laws has begun, the former development has transformed into retrogression and former power into weakness. Finally my grandfather Sultan Mahmud put an end to this disorder which was a consequence of the matter of Janissaries, cleaned the confusion and corruption thorns that gave damage to the state and nation and opened the gate of bringing European civilization to our country. My father Abdülmecid Khan also followed the same path and declared the principals of Tanzimat-ı Hayriye (Good Regulations) which undertook life, possession, chastity and honour security of our people. Since then the commercial and agricultural volume of our country has increased. Our state's income has folded in a short time. Laws and arrangements were made for required reforms and education of science and culture has developed. But in the midst of such nice developments and especially when signs of hope for progress of our country with safety were appeared, Crimean War has begun and it delayed the efforts on arrangements about our state and our subjects. Until then, our state

müttefikanın sahâ-yif-i tevârihi ilelebed tezyîn edecek olan muavenât-i kâmile-i fiiliyyeleri inzimâmıyla harbin müntic olduğu musâlaha devletimizin tamamıyet-i mülkiyesini ve istiklâlîni düvel-i Avrupa'nın dâman-i ahdîsi altına almış ve bu musâlaha işimizi yoluna koymak ve hakikî bir tarîk-i terakki tutmak için istikbâlimizce bir zaman-i müsâid hazırladığı zann-i kavisi hâsıl olmuş idi. Lâkin ahval-i müteakibe bütün bütün o ümid ve intizarın aksini meydana getirdi. Yani bir takım tahrîkât ve tesvilât ile dâhilî hâdiselerin yekdiğerini velyederek zuhûra gelmesi mülkümüzün ıslâhat ve tanzimâtına bakmağa meydan vermedikten mâ'dâ, her sene fevkalâde ordular cem'iyile, ahâlimizin en ziyâde işe yarayan sınıfını silâh altında tutmağa mecburiyetimizden dolayı, zira'at ve ticâretimiz azîm sektelelere uğradı. Bu kadar müşkilât ve mevani'a tesâdüf olunmuş iken yine tarîk-i terakkîde mânen ve maddeten hayli mesafe kat'olunduğu malûm ve müsellemdir. Yirmi seneden beri varidatımızın ale't-tevâli artması dahi memleketin terakkîyâtına ve ahâlinin refah-i hallerinin tezâyüdüne delildir.

Eğerçi muzâyaka-i hazıra şu ta'dâd olunan ahvalden tevellüd etmiş ise de, idâre-i maliyyece bir meslek-i dürüstîye sülûk ile gâile-i zarûreti tahfîf ve i'tibar-i malîyi hıfzilemek kâbil olur idi. Fe-emmâ ıslahat sûretinde ittihâz olunan tedbir-i malîler ıslâh-ı hal etmek şöyle dursun, işi bütün bütün ağırlaşdırmış ve istikbâlin ne olacağı düşünülmezsizin halden istifâde edilmek istenilmişdir. Ve işte bir yandan şu gâilelerin devam ü te'âkubu ve bir yandan dahî devletimizin a'zam-i esbâb-i şevket ü kudreti olmak üzere edevât ve esliha-i cedide-i harbiyye ve ilk zirhlî donanmamızın tedârik ü inşâsı ve bununla beraber vâridat ve masârifatımızın bir muvâzene-i mutasarıfâne altında tutulamaması idâre-i maliyyemizin derece derece bozulmasını ve borcumuzun çoğalmasını istilzâm ve içinde bulunduğumuz muzâyaka-i fevkalâdeyi intâc eyledi. Müte'âkiben Hersek vukuatı bir takım tahrîkât ve ifsadât eseri olmak üzere zuhûr edüb ve muahharan kesb-i cesâmet ü ehemmiyyet edüb ve birdenbire Sırbistan ve Karadağ muharebeleri açılıb politika âleminde büyük büyük karışıklıklar dahî nümâyân olmasıyla devletimiz buhran-i azîme uğramış olduğu bir zamanda Cenab-i Hakk'ın irâde-i lem yezeliyyesiyle ecdâd-i izamımız tahtına cülûsumuz vuku' buldu. Ahvâl-i umûmiyyemizin şu derece tesâdüf eylediği

never indebted abroad, but since our income did not match war expenses we had to borrow from foreign countries to meet our basic needs. That opened a debt gate. In the end, with the help of the allied powers which confirmed the legality of our existence -and that help will adorn their history books forever- a peace treaty was signed at the end of the war, and territorial integrity and independence of our state were guaranteed by European powers. There had been a belief that this pact would provide occasion for us to improve our internal affairs and make a real progress. But later developments vanished all these hopes and expectations. Internal problems caused by some provocations did not let reforms and arrangements in our country. Obligation of raising huge armies and summoning the most productive group of population into army diminished agriculture and trade. Despite these difficulties and obstacles, both physical and inward improvements could be achieved. The constant increase of our income for twenty years proves the development of country and prosperity of our subjects.

Although the current problems were aroused from the abovementioned circumstances, the financial administration could have decreased the troubles in the proper way and our financial reputation could have been protected. But reformatory financial measures worsened the situation, let alone any improvement. Future of the country was not taken into consideration and the authorities would like to benefit from the existing situation. Beside these ongoing problems, providing new weapons to strengthen our army, constructing our first armoured navy affected our income-expenditure balance, gave damage to our financial administration gradually and increased our debt. Thereby we've become greatly distressed. Then as a result of provocations, Hersek events emerged, and grew bigger. And all of a sudden, Serbia and Montenegro conflicts were occurred causing serious confusions in politics. While our state was in great crisis, I accessed to the throne of my grandfathers by the will of God.

As the crisis in our general situation was incomparable to any other problem in the history of our state, I had to enroll seven hundred thousands of soldier to protect our rights. I've considered it a debt to our people to seek remedy for eliminating that crisis by reforms and ensuring a constant security in future with the help of God. By the help of the power granted to our state and the capacity of

müşkilât ve muhâtarât devletimizin şimdiye kadar uğradığı gavâilin hiç birine kıyas ve tatbik kabul edemeyeceğinden, evvel-be-evvel hukûkumuzun vikâyesi için ordularımızın taraf taraf teksîriyle yedi yüz bin kadar askeri silâh altına aldirmaya mecbur oldum. Ve bu karışıklığın bi-avnilâhi teâlâ külliyyen def ü izâlesine devletimizce başlıca ıslâhat ile çare aramağı ve o tarîk ile istikbâlimizi emniyet-i mütemâdiye altına almağı farîza-i zimmet addeyledim. Çünkü Hak tealânın mülkümüze ihsân eylediğı kabiliyet ve ahâlimizin muttasıf oldukları istidât iktizâsınca bir idâre-i hasene tarîki tutulduğı halde az vakitde pek çok ilerleyeceğimiz derkâr iken, âlem-i medeniyetin terakkiyyat-i hâzırasına yetişememeliğimiz mücerred mülkümüzün muhtac olduğı ıslâhat ve onlara müteallik kavânin ve nizâmatın devam edememesinden ve bu dahî yapılan şeyler hükûmet-i istibdâdiyye elinden çıkıp kâide-i meşverete müstenid olmamasından neş'et eylediğı sâbit ve mütehakkıktır. Halbuki düvel-i mütemeddinenin terakkiyâtı ve memleketlerinin emniyet ve mâmuriyeti mesâlih u kavanin-i umumiyeleri cümlenin rey ü ittifakı ile vaz' ü tesis olunmak semeresi olduğı mevadd-ı müsellemedendir.

Binaenaleyh bizce dahi esbâb-ı terakkînin o yolda aranılmasını ve kavânin-i memleketin ârâ-yi umumiyeye istinâdını elzem gördüm ve Kanun-i Esasî'yi ilân eyledim. Kanun-i Esasîyi te'sîsden maksadımız ahaliyi rü'yet-i mesâlih-i umumiyede hazır olmağı davet etmekten ibâret olmayub belki memâlikimizin ıslâh-ı idaresine ve sû-i istimalât ile kâide-i istibdâdın imhâsına bu usûlün vesîle-i müstakille olacağı cezm-i yakînindeyim. Kanun-i Esasî fevâid-i asliyyesinden başka beyne'l-akvam husûl-i ittihad ve uhuvvet esâsını temhîd ve halkça bir ömr-i saadet ve edeb te'sîs eylemek maksadını dahi câmi'dir. Çünkü ecdâd-ı izamımız muvaffak oldukları fütuhât ile bu devlet-i vesiatü'l-memâlikde birçok akvâmı taht-ı hükûmetlerinde cem'etdiler. Fakat edyân ü ecnâsca bu derece muhtelif olan işbu akvâmı bir kanun-i münferid ve bir hiss-i müştereke rabtirmek emrinin icrası kalmış idi. Mâdâm ki eltâf ü mukadderât-ı ilâhiyyesine nihâyet olmayan Cenab-ı Hakk'ın avniyle bu emr dahî müyesser olmuştur, bundan böyle kâffe-i teba'amız bir vatanın evlâdı olarak ve cümlesi bir kanunun cenâh-ı himâyetinde yaşayarak altı yüz bu kadar seneden beri hanedân-i saltanatımızın unvanı olan ve sahâif-i tevârihde bunca âsar-ı şevket ü şânı mazbut

THE OPENING CEREMONY OF MECLİS-İ MEBUSAN
AND THE ADDRESS OF ABDÜLHAMİD II

Sultan II. Abdülhamid'in Meclis-i Mebusan'ı açış nutkunun okunması / The reading of the opening speech by Sultan Abdülhamid II for the Meclis-i Mebusan (L'illustration)

bulunan nâm ile yâd olacaktırlar, şimdiye kadar kudret ve miknetinin alem-i müstehiri olan Osmanlı nâmının ba'dezin kâffe-i teba'amız beyninde mevcûd olacak menâfi-i müttekâfilenin dahî devâm ü muhafazasına şâmil olacağını ümid ederim.

İşte şu esbâb ü makâsıda binâen ittihaz ettiğim tarîkde hareket etmeye ve bunu an-be-an teşyîd ü ihkâm eylemeye kaviyyen azmetmişimdir. Kâide-i adalet ü selâmete mübtteni olan Kanun-i Esasi'nin âsar-ı meşru'asından istifâde için sizin muavenet-i fiiliyye vü akliyyenizi beklerim. Şimdi, sizlere lâzım olan uhde-i hamiyetlerinize muhavvel vezâif-i kanûniyyeyi hiç kimseden çekinmeyerek ve devlet ve memleketimizin selâmet ve sa'âdetinden başka bir şey düşünmeyerek sâdikane ve müstakimâne ifâ eylemekdir. Zira bugünkü günde muhtac olduğumuz islâhat ve mülkümüzce ittihâzına her taraftan intizâr olunan tanzimat gayet mühim ve mu'tenâdır. Ve bunların peyderpey mevki'-i icrâyâ konulması ise mücerred sizin ittifâk-ı efkâr ü ârânıza merhûn olduğu için Şûrâ-yi Devletçe lâzım gelen kavânin lâyihaları bir yandan tanzim olunmaktadır. Bu seneki içtima'mızda Meclisinizin "Nizamât-ı Dahiliyyesi" ve "İntihâb Kanunnâmesi" ve "Vilâyat ve İdare-i Nevâhi Kanun-i Umûmîsi" ve "Devâir-i Belediyeye Kanunu" ve "Usûl-i Muhakemat-ı Medeniyye ile Mehâkimin Teşkilâtı" ve "Hükkâmın Suret-i Terakki vü Tekâüdleri" ve "Umum Memurînin Vezâifi ve Hakk-ı Tekâüdü" kanunnameleri ve "Matbuat" ve "Divân-i Muhasebat" kanunlarıyla sene-i sâbıkânın bûdce kanunu lâyihaları li-ecli'l-müzâkere Meclisinize havâle olunacağından işbu kanunların sırasıyla müzâkere ve mütalâ'ası ve kararlarının i'tâsı nezdimizde matlûb-i kat'îdir. Ezcümle umûmun temin-i hukûkuna vâsita-i müstakille olan mehâkimin ve asâkir-i zabtiyyenin âcilen islâhat ve tanzimâtına bakılmak elzem olduğu gibi bunların vücûda gelmesi tahsisât-i mukarrerelerinin tevsi ve tezyîdine mütavakkıftır.

Halbuki Meclisinize verilen bûdçeden dahi malûmunuz olacağı veçhile idare-i maliyyemiz pek ziyade müşkilât ve teessürâta dûçar olduğundan, evvel-be-evvel bu müşkilattan kurtulmaklığımıza ve i'tibar-i malîmizin iadesi esbâbına delâlet edecek tedâbirin ve o sırada, islâhat-ı müsta'celelyi meydana getirecek tahsisâtın ta'yîn ü ittihâzına müttelifikan sâ'y ü

our people, a proper administration would have created a real progress in a short time. But the only reason for failing to catch the speed of civilization at our age were discontinuity of the required reforms and interruption of promulgation of the relevant administrative laws and orders. And it's obvious that things that needed to be done should come out from an advisory committee instead of an authoritarian state. Whereas it's known that laws should be made by every citizen's vote and agreement to develop as a civilized country and to live in security and wealth.

Therefore I've thought it's necessary to seek the development in this way and based the laws on demands of public opinion, and I've declared the Constitution, i.e. Kanun-i Esasi.

The purpose of Kanun-i Esasi does not consist of preparing our people in common affairs, on the contrary I think this method will reform the administrative system of our country, eliminate abuses and authoritarian system. It includes the intention to provide a fraternity based on the international arena, a welfare and peaceful life for our people to preserve our existence. Our ancestors had gathered many nations and governments in their immense empire by conquering them. Now it's time to assemble all these nations of different religions and customs under one law and one common feeling. That's accomplished by the help of endlessly graceful God. From now on, all of our people will live under the protection of a law as a citizen and be remembered by the glorious title of our reign lasted for six hundred years. I hope that "Ottoman" title symbolizing power will keep on and preserve its benefits to all of our people.

For this purpose, I'm firmly determined to act in this way and to secure it more. I would like your actional and mental help to increase the benefits of Kanun-i Esasi's legal results formed relevant to justice and welfare principles. I've thought that it's necessary to eliminate authoritarian state, to secure freedom and equality of people, to make and bring into action the state laws with general ballot, briefly to institute constitutional monarchy and with my sincere will I've assembled your parliament consisted of "The Chamber of Notables" and "The Chamber of Deputies".

Now, your mission is to perform your legal duty faithfully without hesitating from noone and thinking of nothing but our country's welfare

ihitimam etmenizi tavsiye ederim. Müll ü teba'amızca a'zam-i islâhat ve ihtiyacât olan zira'at ü sına'atın terakkîsiyle medeniyet ve servetin mertebe-i kemâle vusulü ancak ulûm ve maarif kuvvetiyle olacağından, mekâtibin islahıyla derecât-i tahsîlin tanzimine dair kavânin lâyihaları bi-mennihî te'alâ gelecek sene ictima'ında Meclisinize verilecektir. Gerek yukarıda zikri geçen kavânin ve gerek ba'dema mevki'-i icrâya konulacak kanunlar ahkâmının husûl-i tamâmî-i te'sirâtı memurin-i idarenin intihâbı maddesinin ehemmiyet-i azîme tahtında tutulmasına mevku' olduğundan hey'et-i devletimiz bu noktaya ve iffet ü istikâmetle muttasif olan memurîn hakkında Kanun-i Esâsî'nin zâmin olduğu sûret-i mükâfat ve himâyeye bir sûret-i mahsûsada dikkat edecektir.

Culûsumuzdan beri işbu intihâb-i memurin maddesinin dahî ehemmiyetini takdîr eylediğimizden, masârifi Hazine-i Hassamızdan tesviye olunmak üzere bir mekteb-i mahsûs tesisiyle idare-i umumiyye için memur yetiştirmeyi tasâm eyledim. Bu mektebin evvelce ilân olunmuş olan nizamnâme-i esasiden dahî malûm olacağı veçhile mekteb-i mezkûr şâkirdanî idâre ve politika memuriyetlerinin en büyük derecâtına kadar kabul olunacak ve bunlar teba'amızın, mezheb istisnası olmayarak her sınıfından alınub, terakkileri derece-i ehliyyete göre olacaktır. İki seneye karîb zamandan beri uğradığımız gavâil-i dahiliyye ve ale'l-husus Sırbistan ve Karadağ ile muharebe esnasında umum teba'a-i sâdikamız taraflarından izhâr olunan âsar-i hamiyet ve askerimizin her türlü meşakk u metâibi ihtiyâr ile ibrâz eyledikleri gayret ve besâlet nezdimizde fevka'l-gâye mûcib-i takdîr oldu. Bu hâdiselerce mücerred hukûkumuzu muhafazadan ibaret olan teşebbûsâtımız neticesi olarak Sırbistan maslahatının karârı istihsâl olunduğu gibi Karadağ ile cereyân eden müzâkere üzerine ittihaz edeceğimiz muamele Meclisinizin birinci ictima'ında mütala'anıza havâle olunacağından kararını ta'cîl eylemenizi tavsiye ederim.

Düvel-i mütehabbe ile münasebât-i dostane ve riayet-kârânede bulunmak devletimizce en mu'tena muamelât-i melûfeden olmağla, el-yevm yine bu kâide-i müvalât-perverîye riâyet eylemekdeyiz. İngiltere devleti, bundan birkaç ay evvel mesâil-i hâzıra için Dersâdetimizde bir konferans teşkilini talep ederek düvel-i sâire-i muazzama dahî teklif olunan esasları tervîc

and happiness. Implementation required reforms and arrangements expected by everyone is critical. To bring all of these into action gradually is due to your unanimous votes, and bills of law are in progress by the Council of State. In this year's session "Regulation of the Assembly", "Law of the Polls", "General Law of the Provinces and the Towns", "Law of the Departments of Municipalities", "Organization of the Courts", "The Manner of Promotion and Pension of the Judges" and "Law of Press and Chamber of Accounts" and budget bills of last year would be committed to Parliament, so the discussion, deliberation and decision of these laws in turn will be appreciated. Judges and military personnel should be reformed without delay to protect the rights of citizens properly and the granted allowance for this should be increased.

As you can see from the budget report, our financial administration is in great crisis and that's why I advise you to give priority of taking measures to eliminate this problem and regain our financial reputation.

The improvements in agriculture and trade and to become a prosperous civilization which is urgent, could only be accomplished by education, so bills of laws regarding reforms of schools will be submitted to your Parliament at the next year's session. To see the effect of mentioned laws and others that will be made later is due to article regarding to choose administrative officers, and award and protection determined in Kanun-i Esasi for these officers should be fulfilled.

I've always considered the article of choosing these officers important since my accession to the throne, so I've thought about opening a special school for training these officers sponsored by Private Treasury of State. As it's known from the regulation of this school which was promulgated before, these students could be appointed to the highest ranks in politics, will be choosen among our citizens no matter their persuasion is and will be promoted according to their talents.

Our faithful people's and soldier's efforts during our inner problems, especially during the Serbian and Montenegro war were highly appreciated. As a consequence of our attempts to protect our rights, Serbian dispute has been settled. Our attitude towards Montenegro after the negotiation we've made with this country

Dolmabahçe Sarayı Muayede Salonu

Dolmabahçe Palace Ceremonial Hall

(Arka sayfa / Following page)

etdiklerinden, işbu konferansa Bab-ı Âlimiz tarafından muvâfakat olundu. Eğerçi bu ictima'da bir ittifak-ı kat'î hâsil olamamış ise de, devletlerin ahkâm-ı muahedâta ve kavâid-i hukûk-ı milele ve hal ve hukukumuzun muktezâyât-i mübremesine tevâfuk edebilecek arzu ve nasihatların icraatında müsâbakât-i hâlisânemizi isbat ve izhâr eyledik.

Adem-i ittifakın esbâbına gelince: bu hal esasda olmayub belki icra'atın suver ü eşkâlinde vuku bulmuşdur. Zira Tanzimat'ın bidâyetinden şimdiye kadar memleketimizin ahvâl-i umûmiyyesinde ve devletimizin herbir şube-i idâresinde vuku'a gelmiş olan terakkıyyat-i külliyyeyi daha ziyâde hal-i mükemmelliyete götürmek lüzûm-i esâsisini takdîr etdiğimiz gibi el-yevm bütün mesaîmiz bu maksada masrûfdur. Fakat bu maddede memleketimizin şan ü istiklâlîni muhill olan ahvalden tevakkî etmeyi vazîfeden addeyledim ve niyyâtımın sîdk u selâmetinin cümleye isbâtını zamana havâle etdim. Şu hâlin tevliid ettiği netâyic ziyâdesiyle teessüfümü mucib olmağla, bunun bir an evvel mündefî' olması kemâl-i memnuniyetimi istilzâm eyleyecektir.

Ve ma'amâfih her zamanda maksadımız hukûk-ı istiklâlîmizin muhafazası mesleğinde devâma matuf olduğundan harekât-ı atiyemizde dahi yine bu meslek nokta-i nazar ittihâz olunacaktır. Gerek konferansın in'ikâdından evvel ve gerek sonra devletimizce ibrâz olunan meâsir-i itidal ü hüsn-i niyyet saltanat-i seniyyemizi Avrupa devletleri cemiyetine rabteden münasebât-ı dostî vü hüsn-i mu'aşeretini bir kat daha te'yîd eyleyeceği me'mûlündeyim. Hak tealâ hazretleri cümlemizin mesâîsini mazhar-i tevfiik buyursun. Fî 4 Rebî'ül-evvel 1294 ve fî 7 Mart 1293

¹ Hakkı Tarık Us, *Takvim-i Vekâyi'*den derlediği, iki ciltlik *Meclis-i Meb'usan 1293=1877 Zabıt Ceridesi* (İst.İ, 1939) isimli eserinde Meclis-i Mebusan'ın açılış töreni ve padişahın nutkunu yayınlamıştı. Padişahın nutkunun yeni bir neşri için bkz. *Belgeler ve Fotoğraflarla Meclis-i Mebusan (1877-1920) Sergisi*, 19 Mart-11 Nisan 2010, İstanbul; *Belgeler ve Fotoğraflarla Meclis-i Mebusan (1877-1920)*, İst. 2010, s. 285-290.

² Bu kısım Hakkı Tarık Us'un eserinden alınmıştır, s. 4-6

³ Açılış nutku *Takvim-i Vekâyi'*de, (8 Mart 1293, sy. 1867) neşredilmişti. Ancak transkripsiyona, Yıldız Saray-ı Hümayunu Başkitâbet Dairesi'nin metni (BOA, Y.EE. 71/25) esas alınmıştır.

will be committed to the Parliament in your first session and I advise you to conclude its decision urgently.

To maintain friendly relations with friendly states is our noble custom and we're still complying with the rules to preserve this.

English government has demanded a conference in İstanbul a few months ago, and it has accepted the principles presented also to other powerful countries, so our Sublime State approved this conference. We couldn't reach to an exact agreement in that meeting but we've proved that we act honestly about their desires and advices appropriate to our rights, also about treaties and international laws.

As for the reason of why we couldn't reach an exact agreement, actually that was not in the principles but in the action. Since the beginning of Tanzimat period we've thought it's necessary to improve our state's general situation and each administrative unit. Today our efforts are still for that purpose. And in that article I've forborne the situation that can damage our reputation and independency and I've left to prove my good intention to time. The consequences of that bothered me a lot, so I'd be happy if it will be eliminated urgently. Our target has always been to maintain our independency and it will be the same in the future.

I hope that the good will that has shown before and after the conference will strengthen the friendly reelations between us and European countries.

May God help us all to accomplish our mission.

¹ The opening ceremony and the address of Abdülhamid II have been published in the work of Hakkı Tarık Us, *Meclis-i Mebusan 1293=1877 Zabıt Ceridesi* (İst. 1939) collected from *Takvim-i Vakayi*. For later publication of the address of the Sultan, see *Belgeler ve Fotoğraflarla Meclis-i Mebusan (1877-1920) Exhibition*, 19 March-11 April 2010, İstanbul; *Belgeler ve Fotoğraflarla Meclis-i Mebusan (1877-1920)*, İst. 2010, p. 285-290.

² This part is quoted from the book of Hakkı Tarık Us, p. 4-6.

³ Opening address had been published at *Takvim-i Vekâyi'*de, (8 March 1293, no. 1867). However, here, the official text, released by Yıldız Saray-ı Hümayunu Başkitâbet Dairesi (Yıldız Palace Imperial Chancery) (BOA, Y.EE. 71/25) is transcribed.

